

N:o 137.

Af herr E. Nilson, om skrifvelse till Kongl. Maj:t i fråga om inrättande af ett statslotteri.

Att mensklige lidelser icke låta sig utrota genom lagstiftning, den må vara huru vis och god som helst, torde vara en oomtvistad sak. Att de genom förnuftig lagstiftning låta reglera sig, så till utbredning som följer, är en annan sats, som deremot näppeligen kan blifva föremål för något tvifvelsmål. I enlighet med densamma hafva också i praktiken åtskilliga samfunds-spörsmål ordnats — jag hänvisar endast till bränvinslagstiftningen såsom exempel. Man har här vid lag ansett det bättre att söka inskränka och till det allmännas bästa vända följderna af spritbegäret, framför att införa ett fullständigt förbud, som endast skulle fylla fångelserna med lagbrytare.

Om man här vid lag på ett förnuftigt och praktiskt sätt sökt bekämpa den samhällsförderliga lidelse, som ligger till grund för dryckenskapen, har man, med hänsyn till spellidelsen, särskildt lusten att spela på lotteri, gått en helt annan väg. Genom upprepade lagstiftningsåtgärder har man sökt förbjuda och förhindra allt lotterispel, ehuru det lätt bör kunna sägas, att detta icke är sättet att nå sitt mål. Stödt på allmänna opinionen om lotterispelets moraliska fördömlighet, har man sökt icke reglera utan att utrota det.

Att man dervid glömt bort icke blott den allmängiltiga sats, hvarmed jag inledt dessa rader, utan äfven den gamla erfarenhetsregeln, »att förbjuden frukt smakar alltid bäst», har hämnat sig. En sorglig erfarenhet har visat, att lotterisedlar, trots alla försigtighetsmått, i stor mängd finna vägen öfver hela landet och till alla samhällsklasser. Våldiga penningesummor — det gäller flera millioner om året — strömma utan uppehåll ut från ett land, som visserligen icke eger något öfverflödigt kapital, till främlingarne. I stället för att staten och enskilde, om ett statslotteri funnes till, skulle kunna draga några förmåner af spelpassionen, har man på utländingen öfverlåtitt att göra det.

Må hända skall man söka förklara detta genom att hänvisa till de moraliska faror ett annat system medför, men jag sätter föga tro dertill. Så både tänkande och praktiska folk, som tyskar och danskar, hvilka vågat försöket, tyckas icke hafva funnit olägenheterna öfvervägande. Danskarne äro till och med i begrepp att utvidga sitt under statens kontroll stående pen-

ningelotteri, och detta kunde ej gerna vara förhållandet, om af systemet härflöte endast eller i öfvervägande grad ondt. Det kan därför med skäl synas underligt, att vi här i Sverige envist hålla fast vid en tvångslagstiftning, som för hvarje dag visar sig lika ruinerande som magtlös.

Innan jag öfvergår till ett bestämdt yrkande, med anledning af hvad ofvan är anfördt, må några ord egnas äfven åt en annan sak.

Ehuru en sådan sats, som att »ändamålet helgar medlen», under inga förhållanden bör få något inflytande på lagstiftningsarbetet, kan det ej vara ur vägen att om också endast i förbigående med några ord beröra det eller de sätt, som kunna tänkas för användande af blifvande vinstmedel; om vinstmedlen användas till förmån för samhällets små, till fattiges och ålderstignes försörjning o. s. v., skulle då säkert många vid tanken på allt godt, som sålunda med de s. k. »syndapenningarna» kunde uträttas, komma icke på andra tankar men väl till andra känslor.

Jag anför endast ett par sätt för penningarnas användande. Uti arbetareförsäkringskomiténs betänkande föreslås en riks-försäkringsanstalt för genomförande af arbetares olycksfallsförsäkring, och genom denna skulle ju vinstmedlen kunna komma behöfvande samhällsmedlemmar till godo på ett ordnad och kraftigt sätt. Äfven såsom understöd åt »Sveriges allmänna pensionskassa» skulle man ju kunna tänka sig, att för de genom lotteriet inflytande penningarne något verkligt godt och bestående kunde uträttas. Hela denna fråga är emellertid tills vidare hvad man kan kalla en senare omsorg; i främsta rummet gäller det att få den nuvarande lagstiftningen ändrad.

På grund af hvad ofvan anförts får jag därför vördsamt föreslå,

att Riksdagen ville i skrifvelse till Kongl. Maj:t an- hålla, det Kongl. Maj:t täcktes låta utarbete och för nästkommande Riksdag framlägga förslag till ändring i kongl. förordningen mot lotterier derhän, att till bibehållande inom landet af de milliontals kronor, som årligen strömma till utlandets penningelotterier, ett statslotteri måtte i Sverige införas.

Om remiss till vederbörligt utskott anhålles.

Stockholm den 27 januari 1889.

Elis Nilson.